

FAMILIEBEDRIJVEN IN WITPAPIER

Pieter van de Ley was een zoon van de eerste Zaanse papierfabriek Gerrit Pietersz. van der Ley, bekend van het vroegste Zaanse watermerk GP uit 1673. De firma werkte met molen Het Fortuin (1720) te Zaandijk. De broers Claas en Aris van der Ley zetten het bedrijf tussen 1734 en 1774 voort met de molens De Bonsem en De Wever onder de firmanaam Jan, Claas & Aris van der Ley. Tussen 1800 en 1835 zette Jan van Vleuten het papierbedrijf van zijn oom Aris voort, waarna de molen Het Fortuin werd verkocht aan de firma Van Gelder Schouten & Comp. Als watermerk voerde Van der Ley achtereenvolgens de beeltenissen Narrekap, Wapen van Amsterdam, Hollandse leeuw, Posthoorn, Pro Patria, Koopmansmerk Dubbelkruis, Vrijheid en Eendracht.

De broers **Cornelis en Jan Honig** zetten het bedrijf voort dat in 1676 was opgezet door hun vader Jacob en oom Adriaan Cornelisz. Honigh [watermerk IACH] met de ingebruikstelling van witpapiermolen De Vergulde Bijkorf te Zaandijk. In 1738 splitsten zij de firma om respectievelijk verder te gaan als C & J Honig en J Honig & Zoon(en). In 1770 werd C & J Honig voortgezet door de familie Breet met de molens De Veenboer en het Herderskind. J Honig & Zoonen met molens De Vergulde Bijkorf en De Wever werd in 1837 gesplitst in de firma's J Honig & Zoon en J Honig & Comp. Als watermerk voerden de firma's Honig de beeltenissen Narrekap, Wapen van Amsterdam, Bijkorf (1764), Hollandse leeuw, Pro Patria, Franse Lelie, Vrijheid, Posthoorn, Eendracht en Koopmansmerk Dubbelkruis.

De firma **Dirk & Cornelis Blauw** (1750-1782) was werkzaam in Wormerveer met papiermolens De Oude Blauw, De Herder, De Herderin, De Rijzende Zon (1727) en De IJver (1782). Dirk Blauw stichtte ook een twintigtal arbeiderswoningen, bekend onder de naam 'Het Blaauwe Hof'. Na zijn dood werd het bedrijf voortgezet onder de firmanaam Blauw & Briel (tot 1838) en voorts als De Erven Dk. Blauw (tot 1881). Als watermerk voerde de firma achtereenvolgens de beeltenissen Vrijheid, Posthoorn, Koopmansmerk Dubbelkruis (1768), Pro Patria en Schelp.

De firma **Adriaan Rogge & Comp.** (1770-1816) was werkzaam in West-Zaandam met de witpapiermolens De Walvis en De Kruiskerk. Rogge was naast papierfabriek ook reder en touwslager. Als watermerk voerde de firma achtereenvolgens de beeltenissen Vrijheid, Postruiter, Pro Patria en Olifant. De firma's J. Honig & Zoonen, D & C Blauw en Rogge leverden onder meer papier van de Amerikaanse onafhankelijkheidsverklaring.

De firma **J Kool & Comp.** (1774-1837) werd opgericht door Jan Aggesz. Kool en was werkzaam in Koog aan de Zaan met molen De Bonsem. Deze firma leverde papier voor het eerste Nederlandse papiergeld en werd vanaf 1816 voortgezet door Jan Jacobsz. Kool. Als watermerk voerde de firma de beeltenissen Vrijheidsboom (1795), Franse Lelie, Koopmansmerk Dubbelkruis, Eendracht en Koninkrijk Holland.